

ВПЛИВ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ НА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ КРАЇН

Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) стали необхідним елементом економічного розвитку в сучасному світі. Вони впливають на економіку країн у різних аспектах, сприяючи зростанню виробництва, розширенню торгівлі та підвищенню ефективності використання ресурсів.

Передусім, слід відзначити роль ПІІ у сприянні передачі технологій та знань. Іноземні компанії, які інвестують у виробництво та розробки в іншій країні, зазвичай привозять із собою нові технології та кращі практики [1]. Наприклад, компанія Tesla, яка вклала інвестиції в будівництво виробничого заводу в Китаї, допомагає не тільки виробляти електромобілі на місці, але й передає китайським партнерам свої найновітніші технології з автономного водіння та виробництва батарей. Це відкриває можливості для місцевих компаній та інженерів засвоїти нові знання та підвищити свій технічний рівень.

Крім того, ПІІ можуть сприяти створенню нових робочих місць та підвищенню рівня зайнятості. Іноземні компанії, які інвестують у виробництво чи послуги, часто наймають місцевих працівників, що сприяє зменшенню безробіття та підвищенню доходів населення. Наприклад, автомобільний гігант Volkswagen, який розширює свою виробничу базу в Мексиці, створює тисячі нових робочих місць для місцевого населення. Створення нових робочих місць часто веде до зростання внутрішнього споживання та розвитку місцевого підприємництва. За умови залучення іноземних інвестицій, збільшення кількості робочих місць стимулює попит на товари та послуги, що в свою чергу сприяє розвитку малого та середнього бізнесу. Нові підприємства можуть з'являтися для задоволення попиту на різні товари та послуги, що створює додаткові можливості для місцевих підприємців та сприяє сталому росту економіки.

Іноземні інвестиції можуть сприяти підвищенню ефективності та конкурентоспроможності національних підприємств. Вони можуть забезпечити доступ до нових ринків, допомагаючи підприємствам розширити свої можливості експорту та збільшити свій обсяг продажів [2, с. 154]. Наприклад, інвестиції компаній Nestle та Coca-Cola у виробництво в Україні дозволяють їм забезпечувати продукцію на внутрішньому ринку країни та експортувати її в інші країни.

У багатьох країнах іноземні інвестиції використовуються для збору капіталу, необхідного для подолання ліквідності. Іноземні інвестиції зазвичай використовуються як каталізатор економічного розвитку. ПІІ збільшують наявний капітал і створюють можливості для працевлаштування, тим самим

прискорюючи поширення технологій серед місцевих компаній. Подібним чином сподіваються, що ПІІ культивують знання та підвищують продуктивність, сприяючи розвитку людських ресурсів, стимулюючи дослідження та розробки та створюючи нові можливості для працевлаштування [3, с. 68].

Також іноземні інвестиції можуть стати важливим джерелом фінансування для розвитку інфраструктури та суспільних проектів. Багато країн, зокрема країни з економіками, які розвиваються, залежать від залучення іноземних інвестицій для будівництва та модернізації транспортної мережі, енергетичної інфраструктури, освітніх закладів та інших об'єктів, які є ключовими для сталого розвитку. Наприклад, Китай інвестує в інфраструктурні проекти в Африці, Латинській Америці та інших регіонах, сприяючи зростанню господарства та політичної стабільності.

Проте важливо також враховувати ризики, пов'язані з ПІІ. Наприклад, іноземні інвестиції можуть призвести до збільшення економічної залежності країни від іноземних компаній, а також до втрати контролю над власними ресурсами та технологіями. Також може виникнути проблема виробничої залежності, коли економіка країни стає залежною від іноземних виробників або постачальників.

Отже, приймаючи рішення щодо прийняття іноземних інвестицій, важливо ретельно оцінити їхній вплив на економіку та суспільство країни. Іноземні інвестиції можуть мати значний потенціал для сприяння економічному зростанню та розвитку, проте необхідно враховувати як позитивні, так і негативні наслідки, та розробляти ефективні механізми для мінімізації ризиків та максимізації користі. Іноземні інвестиції впливають на розвиток економіки приймаючої країни через передачу капіталу, технологій і методів управління. Крім того, вони сприяють покращенню ділової активності вітчизняних компаній, а також розвитку людських ресурсів у країні, в яку вони інвестували. Окрім впливу на приймаючу країну, ПІІ також можуть мати наслідки для економічного зростання країни базування. ПІІ можуть принести користь рідній країні, розширивши її доступ до зовнішніх ринків, ресурсів і можливостей, а також покращивши її конкурентоспроможність, інновації та навчання. ПІІ також можуть призвести до витрат для рідної країни через зменшення її внутрішніх інвестицій, зайнятості та виробництва, а також через розмивання її технологічної переваги, податкової бази та національного суверенітету.

Список використаних джерел

1. Лендел О.М. Іноземні інвестиції як фактор розвитку економіки держави. Ефективна економіка. 2016. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5156> (дата звернення: 27.03.2024).
2. Юдіна С. В., Пирогов С. О. Вплив іноземних інвестицій на економічний розвиток країни. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. 18 (3). С. 152 – 157.

3. Ullah S., and M. Tahir (2022). Determinants of foreign investment in Pakistan. South Asian Journal of Business Studies 11: 67–81.

Бобирь Я. А.

Здобувачка 23 групи ФМЕ

Воронова О. В.

кандидат економічних наук, доцент

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ І СПОСОБИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

Повномасштабне вторгнення РФ на територію України значною мірою відобразилося на становищі національної економіки держави, а також на активності України в міжнародних торговельних операціях.

Наразі триває процес виходу України зі стану кризи і поліпшення екстремального положення економіки в країні.

Окупація спровокувала занепад багатьох сфер господарювання, скорочення обсягів виробництва, зруйнування логістичних шляхів та міграцію кваліфікованих кадрів закордон.

Становище нестійкої економічної бази обмежує змогу фінансувати військові потреби і ускладнює положення Збройних Сил України на фронті.

Протидія окупантам, нажаль, провокує занепад багатьох суспільних сфер, адже велика частина державного бюджету наразі покриває фінансування ЗСУ. При цьому не звертається достатньо уваги на процеси, пов'язані з міжнародною економічною діяльністю, хоча це майже єдина можливість пожвавити слабку економіку, долучитися до процесів глобалізації та інтеграції, а також затвердити за собою місце активного та потужного гравця на ринку.[1, С. 13]

Зовнішньоторговельна діяльність України є важливим напрямом політики держави, що забезпечує перспективи для економічного прогресу, сприяє організації фінансових ресурсів країни відповідно до стратегічних цілей держави та створює сприятливі умови для підвищення рівня життя громадян.

Зростання глобалізації робить торгівлю набагато важливішим інструментом впливу на стан економіки, оскільки вона стає не тільки засобом економічного розвитку, але й ключовим елементом міжнародних відносин.

Аналіз торговельних потоків допомагає розуміти глобальні тенденції, вплив торгівлі на економіку та політику різних країн.

Ці процеси стимулюють впровадження та розробку інноваційних засобів для досягнення успіху на міжнародних ринках.

Ці об'єктивні зміни супроводжуються формуванням та розвитком світових глобальних ринків, де функціонування відкриває широкі можливості для учасників економічних відносин. [2, С. 40; 5]

У сфері торгівлі Україна відома як експортер сировинних ресурсів. Однак виключно ця стратегія призводить до негативного торговельного балансу та

спричиняє економічні проблеми через низьку вартість продукції, нестабільні ціни та вразливість до коливань обсягів виробництва.

Щоб вирішити цю проблему, розумне переключення на продукцію з високою доданою вартістю є доцільним кроком.

Це дозволить підвищити конкурентоспроможність вітчизняних підприємств, оскільки такі товари користуються стабільним попитом і забезпечують високі прибутки. [3, С. 22]

Ведення військових дій на територіях України тягне чимало руйнівних наслідків.

Поспішне відновлення неприбуткових підприємств та інфраструктури, на нашу думку, не є раціональним рішенням. Краще спрямувати зусилля на створення модернізованих промислових підприємств, які будуть зосереджені на виробництві високоінтелектуальних товарів та залучені внутрішніх та іноземних інвесторів, які в подальшому будуть вкладати власні кошти та фінансувати дані проекти. Таким чином у країні з'явиться можливість не тільки для підвищення конкурентоспроможності на міжнародному ринку, але й також для припливу іноземного капіталу.

Це допоможе крок за кроком розв'язати питання імпортозаміщення через використання власних ресурсів та розвитку вітчизняного виробництва, що дасть змогу підвищити обсяг чистого експорту.

Але для цього Україна повинна мати за мету допомогу невеликим підприємцям, які пропонують нестандартні ідеї, підходи та нове бачення ринку. [4, С. 129]

Вірним рішенням для повоєнної відбудови національної економіки України, на даний момент, буде орієнтація на європейський простір.

Інтенсивний ріст українсько-європейської торговельної діяльності передбачає зміну експортної структури вітчизняного виробництва.

Вихід української продукції на ринки ЄС гарантуватиме успіх тільки у випадку спрямування Україною вектору на постачання науково-орієнтованої продукції.

Участь у зоні вільної торгівлі ЄС дасть змогу обміну не тільки товарами, послугами та ресурсами для їх створення, але й також висококваліфікованими робочими кадрами.

Відновлення економіки України потребує розроблення інноваційних принципів та впровадження рішучих заходів для відновлення експортного потенціалу.

Діяльність країни має бути зосереджена на використанні сучасних стратегій з максимальною ефективністю для підтримки експортної діяльності місцевих підприємств, а також впровадження новаторських підходів.

Для підтримки зростання обсягів продажу вітчизняної продукції до країн ЄС необхідно покращити регулювання українсько-європейської торговельної діяльності шляхом мінімізації витрат на транспортування до ЄС, але наразі логістична ситуація залишається складною і залежить від багатьох зовнішніх факторів [6].

Встановлення більшого розміру квот, скорочення обсягу некритичного імпорту теж допоможе підвищити експортно-імпортне сальдо.

Досягнення істотного прогресу в зовнішній торгівлі України передбачає подолання технологічної різниці, що вимагає модернізації ринкової системи, зростання попиту всередині країни, розширення джерел інноваційного розвитку.

Успішна зовнішньоторговельна політика є фундаментальним чинником для економічного успіху країни [7].

Торгівля відіграє значну роль у розвитку, допомагає раціонально використовувати ресурси та впроваджувати новітні технології.

Україні слід аналізувати зовнішні тенденції торгівлі, щоб обрати шляхи для майбутніх успішних змін.

Ці дії послугують фундаментом для того, щоб Україна закріпила за собою статус потужного гравця у високотехнологічному секторі глобального ринку [3, С. 22]

Список використаних джерел

1. Жовтяк Г. А., Богданов Р. Ф. Проблеми та перспективи розвитку будівельної галузі України в умовах війни. *Функціонування суб'єктів економічної діяльності в умовах післявоєнної розбудови* : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., м. Харків, 23-23 лист. 2023 р., Харків, 2023. С. 13-14.
2. Мельник Т. М. Перспективи імпортозаміщення та збалансування зовнішньої торгівлі України. *Соціально-економічний розвиток у контексті викликів сьогодення* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 8 жовт. 2021 р., Одеса, 2021. С. 38-41.
3. Антонюк К., Шаталова А. Перспективи зовнішньої торгівлі України з ЄС на сучасному етапі розвитку. *Наукова інтеграція в умовах глобальних викликів* : збірник тез доповідей IV міжнар. мільтидисц. наук.-практ. конф., м. Луцьк, 20 черв. 2023 р. Луцьк, 2023. С. 19-23.
4. Задоя О. А. Перспективи розвитку експортоорієнтованого виробничого потенціалу України. *Сучасні тенденції розвитку економіки та обліку : наукові горизонти* : збірник тез доповідей всеукр. наук.-практ. конф., м. Луцьк, 23 бер. 2023 р. Луцьк, 2023. С. 128-130.
5. Воронова О. В., Марущак С. М., Пугачов М. І. Глобальні фінансово-економічні кризи та їх вплив на економіку держав. *Економіка та суспільство*. Випуск № 51, 2023. [URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2459/2378](https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2459/2378)
6. Воронова О. В., Семьонов І. Д. Основні тенденції у реалізації руху України до ЄС. Збірник наукових праць кафедри міжнародних економічних відносин ОНЕУ «Світова економіка та міжнародні економічні відносини». № 3. Одеса: ОНЕУ, 2023. С.104-110
7. Скрипник, С., Процевят, О., Воронова О. Особливості регулювання ЗЕД в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*, (38). URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1308>

ПРОБЛЕМИ ЕКСПОРТУ ЗЕРНОВИХ УКРАЇНИ

Україна, багата аграрною історією та потужним агропромисловим комплексом, відіграє ключову роль на світовому ринку зернових культур. Зовнішня торгівля цим сектором є не лише економічно важливою, але й стратегічною, впливаючи на розвиток країни та її позиції у світі. Аналіз цієї торгівлі розкриває низку викликів та перспектив, що визначають майбутнє українського зернового сектору.

Три основні ботанічні родини включаються до групи зернових культур: злакові, бобові та гречкові. В Україні здавна основними представниками зернових культур були озимі культури, такі як пшениця, жито, ячмінь та тритикале, їх площа в середньому становить 7-8 млн. га.

Врожайність цих культур визначається природним та техногенним ресурсним забезпеченням. Природні фактори включають потенційну родючість ґрунту, наявність вологи та тепла для рослин, а також рівень фотосинтетично активної радіації.

Економічна вага зернових культур в Україні є вельми значущою і визначається рядом ключових факторів, що охоплюють як сільське господарство, так і виробництво продуктів харчування. Основні аспекти економічної ваги зернових культур в Україні включають:

1. Господарське значення: Зернові культури, такі як пшениця, ячмінь, кукурудза і інші, є ключовими культурами в сільському господарстві України. Вони становлять значний відсоток загальної площі посівів та обсягів виробництва.

2. Експортний потенціал: Зернові культури мають великий експортний потенціал для України. Зокрема, озимі та ярові культури експортуються на світові ринки, де вони забезпечують країну додатковими економічними можливостями та валютними надходженнями.

3. Роль в промисловості та переробці: Зернові культури є сировиною для виробництва багатьох продуктів харчування, включаючи хлібобулочні вироби, крупи, корм для тварин, алкогольні напої та інші. Їх переробка створює робочі місця та сприяє розвитку продовольчої та переробної промисловості.

4. Допомога в забезпеченні продовольчої безпеки: Зернові культури грають ключову роль у забезпеченні продовольчої безпеки країни, виготовляючи базові продукти для харчування населення. Забезпечення стабільної виробництва зернових є важливим фактором для забезпечення харчової безпеки нації.

5. Вплив на зовнішньоекономічні показники: Виробництво та експорт зернових культур визначається у зовнішньоекономічних показниках країни.